

Reportage Strijd in Bloemendaal

De slag om het Witte Huis

Onnodig en te duur vond een groep Bloemendalers het plan om het gemeentehuis te verbouwen. Maar het plan gaat door, zij het ietsje goedkoper. De Bezorgde Burgers balen.

Van onze verslaggeefster
Sterre Lindhout

BLOEMENDAAL Het ene deel van het probleem staat in de steigers. Het gemeentehuis van Bloemendaal, een in 1965 gebouwde villa met familietrekken van het Witte Huis, gaat op de schop. De verbouwing laat alleen de voorgevel heel. Van binnen maken de vele 'benauwde kamertjes', zoals de verantwoordelijke VVD-wethouder Tames Kokke ze noemt, plaats voor een moderne kantoorruimte die plaats biedt aan alle gemeentebtenaren. Verbouwingskosten: 11 miljoen.

Het andere deel van het probleem zit op een doordeweekse avond in de aula van de Hartenlust-Mavo. Het conflict verbindt de tien raadsleden, de wethouder en pakweg honderd burgers, mannen en vrouwen. Mannen merendeels in pak, het overhemd een knoopje losser omdat de werkdag voorbij is.

Toen het college de verbouwingsplannen in 2009 bekendmaakte, richtte ex-PvdA-raadslid Barend Linders het Comité Bezorgde Burgers op. Ze vonden de verbouwing onnodig en onnodig duur. Drie pogingen deden ze om een referendum over de kwestie uit het vuur te slepen. Drie keer verzamelden ze genoeg handtekeningen. Drie keer wist wimpelde het college het verzoek af, geholpen door de gemeenteraad. Zelfs de raadsfractie van D66 was uiteindelijk tegen. De boze Bloemendalers wisten niettemin de begroting van de verbouwing van 13 miljoen naar 11 miljoen terug te brengen.

'Heren, heren, we gaan even handjes schudden.' Een reus van een man, VVD-fractievoorzitter Peter Boeijink, laveert zich een weg langs de klapstoelen naar de discussietafel, onhandig maar niet minder superieur, als een cruiseschip in een jachthaven. De VVD regeert in Bloemendaal. De liberalen hebben in het villadorp sinds mensenheugenis de grootste raadsfractie.

Bij de discussietafel aangekomen schudt Boeijink de handen de organisatoren van de avond: John Voskens en Ferry Tromp. De Bloemendalers zaten de afgelopen twee jaar bij iedere, lange, raadsvergadering over de kwestie. Ze schreven er een boek over: *De slag om het gemeentehuis*. Op de cover wordt het gebouw getroffen door een geloofwaardig gefotoshopte bliksem-schicht. Ondertitel: Burgers en bestuurders in gevecht om de macht.

Dat gemeentehuis, dat is volgens de auteurs enkel de façade van het probleem. De daadwerkelijke crisis betreft niet zozeer het huis van de democratie, maar de democratie zelf. Het Witte Huis van Bloemendaal is een pars pro toto die de 'de kloof tussen politiek en burger', de abstractie die volgens zowel politici als burgers een overduidelijk symptoom van crisis in de democratie is.

Negen vingers

'Wie in de zaal is voor de verbouwing van het gemeentehuis?' Tromp begint met een peiling. Ongeveer eenderde steekt zijn vinger op, onder hen bijna alle raadsleden. '70 procent is dus tegen.' 'En wie denkt er dat de plannen van de gemeente doorgaan?' Alle handen gaan omhoog. Ze moeten er zelf om lachen, de Bloemendalers.

Het gemeentehuis van Bloemendaal. Bij de verbouwing blijft alleen de voorgevel heel.

Foto Raymond Rutting / de Volkskrant

“
Heren, heren,
we gaan even
handjes
schudden

Peter Boeijink Fractievoorzitter
VVD in Bloemendaal

De slotvraag: wie zou zelf raadslid willen worden? Negen vingers priemen in de lucht. 'Waarom u niet?' vraagt Tromp aan een oudere vrouw. 'Een onmogelijke klus', antwoordt ze. De zaal lacht besmuikt, maar instemmend.

Tromp spreekt over een besloten, conserverende bestuurscultuur in het dorp. Hij plaat kalm maar nadrukkelijk, als een dominee. Politici en burgers luisteren fronsend. De situatie doet denken aan twee chirurgijnen die tijdens een anatomische les in gesprek gaan met het zieke lichaam.

Aan de discussietafel staart wethouder Kokke naar een onzichtbaar punt op de muur. Wat denkt hij? De gelaats-trekken van de wethouder zouden niet misstaan op een bankbiljet: poedersuikerwit haar, hoog voorhoofd, vlezige wangen, een besluitvaardige trek om zijn mond. Als Tromp spreekt over 'het verleden van machtspolitiek van de VVD' in de gemeente, tuit Kokke zijn lippen.

De analyse van Tromp en Voskens

stemt niet vrolijk. Want, als politici en burgers ergens in staat zouden om overeenstemming te bereiken, moet het toch in Bloemendaal zijn, een enclave van hoog opgeleide, welgestelde en -gemanierde mensen?

Maar hoe verder de avond vordert, hoe duidelijker blijkt dat de auteurs van *De slag om het gemeentehuis* een punt hebben.

De discussie gaat voornamelijk over de gedwarsboomde referenda, of nog specifiek: over de onnavolgbare vertogen die Tames Kokke over dit onderwerp heeft gehouden, over zijn klaarblijkelijke weerzin om te antwoorden op vragen van raadsleden. Burgers mogen invloed uitoefenen op het beleid, zegt Kokke, maar de verbouwing van het gemeentehuis is in zijn ogen geen beleid maar een project, 'zoals het aanschaffen van een tractor'.

Onbegrijpelijk gepraat

Vlak voor de pauze schiet een arm omhoog. 'Ik dacht dat we het gingen hebben over hoe burgers en bestuurders dichter bij elkaar kunnen komen', zegt een veertiger die vaak op de publieke tribune van de gemeenteraad zit. 'Maar dit lijkt net een raadsvergadering, er wordt onbegrijpelijk gepraat. Hoe wil je mensen dan laten participeren?'

Kokke tuit opnieuw zijn lippen.

Het debat in Bloemendaal lijkt naadloos te passen in de analyse die David Van Reybrouck maakt in zijn recente boek *Tegen Verkiezingen*. Volgens de Vlaamse schrijver is het democratische bestel zoals wij dat kennen in strijd met het wezen van de democratie: het bestuur van het volk door het volk. Maar onze representatieve democratie lijkt juist bedoeld om het volk verre van de macht te houden. En

het grootste deel van het volk, vooral degenen die vanavond niet in de zaal zitten, laat dat toe.

Er is wijn na. Deze kwestie doet de VVD geen goed, klinkt het her en der. Maar gaat het de partij parten spelen bij de gemeenteraadsverkiezingen?

Barend Linders glimlacht door zijn kleine ronde brillette. 'Ik ben een optimist, dus ik hoop het wel. Zelfs in Bloemendaal komt de VVD op een gegeven moment niet meer met dit soort dingen weg. Maar het is een kwestie van lange adem.'